

Riksantikvaren
Postboks 8196 Dep.
N-0034 Oslo

Tønsberg 3.mars 2010

Linaaegården - Rådhusgaten 10 - gbnr 173/133 - Sandefjord kommune - vurdering av fredning – anmodning om at Riksantikvaren vurderer saken.

Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling viser til telefonsamtale med riksantikvar Jørn Holme den 2. mars 2010 vedr. saken om Linaaegården, Rådhusgaten 10 i Sandefjord. For sakshistorien viser vi til vedlegg (VFKs saksfremstilling). Vi vil bare kort bemerke at anlegget består av hovedbygning og to bakbygninger fra 1850-årene. Fylkeskommunen beskriver i sitt brev en bakbygning, men anlegget omfatter en hovedbygning og to bakbygninger. Eier og flertallet i Sandefjord bystyre ønsker å rive bygningen for å sette opp et større nybygg. Fylkeskommunen fremmet innsigelse til et reguleringsforslag som ble trukket av bystyret slik at saken ikke endte i Miljøverndepartementet til endelig avgjørelse. Eier ønsker i følge uttalelser i Sandefjords Blad ikke å vedlikeholde bygningene og fylkeskommunens fagseksjon har nå gått tilbake til et tidligere standpunkt og aksepterer nå at hovedbygningen snus/flyttes slik at det bevarte gårdsmiljøet og plasseringen i bybildet tapes. Fylkeskommunen har nå avgjort at den ikke vil igangsette fredningssak etter vår forespørsel med den begrunnelse at Linaaegården ikke har nasjonal verneverdi. Vi ønsker derfor Riksantikvarens vurdering av saken.

Fylkeskommunen har i et syv siders brev gått gjennom sakens historie og behandler på de siste to sidene verneproblematikken rundt Linaaegårdanlegget. Fortidsminneforeningen mener at Vestfold fylkeskommunes kulturminnefaglige vurdering er utilfredsstillende, bla. fordi fylkeskommunen ikke eksplisitt vurderer anleggets verdi i nasjonal sammenheng. Fortidsminneforeningen er forundret over fylkeskommunens argumentasjon og ber derfor Riksantikvaren gå inn i saken på eget initiativ og vurdere hvorvidt Riksantikvaren på eget initiativ bør reise fredningssak.

Fylkeskommunens vurdering og argumentasjon er i sammendrag (kursiv):

1. Fylkeskommunen viser til at hovedbygningen er usedvanlig intakt anno 1850-tallet i alle detaljer. Fylkeskommunen konkluderer at anlegget ikke har nasjonal verdi, men høy regional verneverdi.

2. Fylkeskommunen mener likevel at anlegget har størst verneverdi som miljøskapende element og at anlegget må sees i sammenheng med naboeiendommen Rådhusgaten 8. VFK bemerker at spørsmål om fredning ikke er reist for denne eiendommen.

FORTIDSMINNEFORENINGEN VESTFOLD AVDELING

2. VFK viser til Linaaegårdens særegne plassering i bylandskapet med åpent hagerom i front, at denne bør beholdes, men konkluderer likevel at man aksepterer at bygningen snus mot gateløpet Rådhusgaten dersom alternativet er riving.

4. Fylkeskommunen mener at området krever trente øyne for å oppfattes som vakkert, at almenheten ikke ser dette og viser til behovet for forutsigbarhet – at kommunen har endret oppfatninger om riving bevaring gjennom de siste 30 og de foranliggende 30 årene. VFK viser til at forutsigbarhet og lange tidsperspektiver er viktige parametre i utviklingen av bysentra.

Til punkt 1: Vi vil bemerke at bygningen erkjennes å være svært intakt anno oppførelsesåret, men verdien av den bevarte helheten, dvs. uthusbygninger og hovedbygning samt det sjeldne og særpregede ved hagepartiet i front som viser til en tid før Sandefjord sentrum var utbygget bymessig i dette sentrumsområdet, ikke er med i totalvurderingen som fører til en konklusjon. Fortidsminneforeningen mener at disse momentene til sammen underbygger at anlegget har svært høy bevaringsverdi og som bevart byanlegg er det etter vår oppfatning sjeldent i norsk sammenheng. Vi savner en redegjørelse for anleggets verdi i nasjonal sammenheng.

Til punkt 2: Det er vanskelig for oss å forstå at anlegget, ut fra selv de begrensede momentene fylkeskommunen legger til grunn, fra den ene setning til den neste - reduseres i verdi fra høy regional verneverdi til i hovedsak å bare ha miljøverdi.

Vi ber Riksantikvaren se på denne problemstillingen.

Til punkt 3: Politikerne i Vestfold fylkeskommune fremmet i sin tid innsigelse mot riving som bl.a. var basert på anleggets verdi som helhet og det særegne ved plasseringen i bylandskapet. Disse momentene er nå forduftet og vi observerer at Vestfold fylkeskommunes fagseksjon aksepterer at anlegget brytes opp og den historiske konteksten tapes ved at hovedbygningen snus med front mot Rådhusgaten. Vi går da ut fra at alt areal i bakkant bygges tett igjen og kontakten med Torvgangen tapes helt. Dermed splintres et miljø fylkeskommunen i samme brev lovpriser.

Til punkt 4: Det må bemerkes at 2 430 mennesker skrev under på opprop for bevaring av Linaaegården. Søk gjennom Sandefjords Blad på nett resulterer i 147 artikler og leserbrev om bevaringssaken. Saken har engasjert store deler av Sandefjords samfunnsbevisste befolkning og det kan da neppe sies at det ”kreves spesielt trente øyne” for å se verdiene i dette bevarte kulturmiljøet, slik fylkeskommunen hevder.

Vi stusser over karakteren av fylkeskommunens ”opptatthet” av forutsigbarhet i det lange perspektiv. En slik forutsigbarhet bør først og fremst tilkomme kulturminner. Byutvikling møter kontinuerlige utfordringer og det kan ikke forlanges at svært viktige kulturminner skal underordnes skiftende krav og for eksempel kommunale muntlige løfter om riving datert 30 år tilbake i tid – slik denne saken er fremstilt fra eiers side. Fylkeskommunen bør ha et selvstendig ansvar for å sikre regionens viktige kulturminner og kan derfor ikke legge skiftende lokalpolitiske riveønsker gjennom 30 passerte år eller 30 fremtidige år til grunn og som konsekvens oppgi ønsket om å bevare Linaaeanlegget i sin helhet En helhet som spiller sammen med det større bevarte kulturmiljøet i området. Vi skal dog medgi at fylkeskommunens fremstilling på dette punkt er tåkete og kan tolkes i ulike retninger, noe som kan gi ulike interesser en

FORTIDSMINNEFORENINGEN VESTFOLD AVDELING

forestilling om at akkurat deres særinteresse er ivaretatt. Begrepsbruken gir en ledende vinkling til konklusjonen.

Vi vil bemerke at nettopp pga Linaaegårdens bevarte autentiske fasader er Plan- og bygningsloven et lite egnet redskap til å sikre disse kvalitetene. En normal istandsetting etter Plan- og bygningslovens krav vil med all sannsynlighet medføre at det meste av de opprinnelige bygningselementene skiftes ut med kopier. Etter Fortidsminneforeningens oppfatning bør bygningens sjeldne kvaliteter derfor sikres gjennom eksteriørfredning.

Vi vil bemerke at en fredning med krav om gjenoppføring etter brann eller skade vil kunne fjerne utviklingspresset på denne eiendommen og medføre at det oppfattes lønnsomt å vedlikeholde Linaaegården. Vi vil også bemerke at fylkeskommunen har anledning til å foreslå en strategisk fredning delvis begrunnet i Linaaegårdens nøkkelrolle i dette viktige bygningsmiljøet. Det er heller ikke noe i veien for å frede et kulturminne som har høy regional verneverdi dersom kulturminnet utfyller mangler i den nasjonale fredningslisten. Vi vil nok en gang poengtere at vi savner en redegjørelse for Linaaegårdens verdi i nasjonalt perspektiv.

Fortidsminneforeningen leser fylkeskommunens begrunnelse og vurdering som en apologetisk øvelse som først og fremst forer opp under et politisk ønske om å oppgi Linaaegården som svært høy verneverdi slik ledende politiske miljøer i fylkeskommunen og Sandefjord kommune synes å ønske.

Konklusjon

Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling kan ikke se at Vestfold fylkeskommunes avgjørelse er godt nok fundert. Med henvisning til hvor viktig Linaaegården er for Sandefjords bygningshistorie - som bevart gårdsanlegg i et bysentrum - og som autentisk uttrykk for sin tid - ber vi derfor Riksantikvaren gå inn i saken på eget initiativ og gjøre en selvstendig vurdering - og eventuelt igangsette fredningssak.

For styret
Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling

Ragnar Kristensen
leder

Bjørn Torkildsen
styremedlem

Kopi: Vestfold fylkeskommune

Vedlegg: Vestfold fylkeskommunes brev til Fortidsminneforeningen av 25.01.2010